

ЈЗУ ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Упутство за провођење чишћења и дезинфекције површина и простора у објектима

Прибор за одржавање хигијене простора

За одржавање хигијене простора и површина неопходна су средства за прање и чишћење, дезинфекциона средства и прибор: канте, крпе и мопови/џогер/штап за брисање.

Све видљиве површине у радном простору прије дезинфекције треба опрати и очистити од видљивих нечистоћа.

Припрема крпа за рад

Користе се крпе кодиране бојом:

- плаве за контактне површине у радном простору и
- црвене за површине у санитарним просторима
- Чисте крпе могу бити претходно прије рада импрегниране (потопљене у радну отопину) или се може користити систем двојне канте као и код мопова при чему ће у једној канти бити раствор дезинфекционог средства, а у другој канти чиста вода за испирање крпе.
- Чисте крпе се двоструко преклопе и усправно сложе у спремник за импрегнацију исте боје, тако да су пресавијени рубови усмјерени према горе
- Број крпа које се импрегнирају одговара броју просторија које се третирају
- У мањој посуди (канти) се припреми радна отопина средства одговарајуће концентрације
- Потребан волумен отопине средства се одреди тако да се број крпа помножи са 100ml (1 L отопине на 10 крпа)
- Отопином средства се прелију крпе

Припрема мопова за рад:

- Мопови се посложе усправно (на дужи руб) у спремник за импрегнацију мопова
- Број мопова који се импрегнирају одговара броју просторија које се третирају
- У мањој посуди (канти) се припреми радна отопина средства одговарајуће концентрације
- Потребан волумен отопине средства се одреди тако да се број мопова помножи са 200ml (2L отопине на 10 мопова)
- Један моп је довољан за пребрисавање површине од 20 - 30m²

Редосљед чишћења унутар просторије

Унутар исте просторије редослијед активности зависи о томе да ли се проводи редовно (дневно) или завршно чишћење и дезинфекција.

Редовно чишћење и дезинфекција у току радног времена

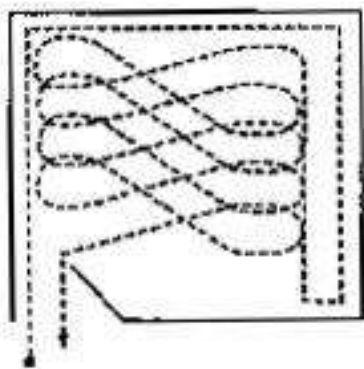
- Редовно уклоњати отпад из просторије (када је врећица напуњена до 2/3 запремине)
- Пребрисати водоравне површине изнад нивоа пода: сто, прозорску даску и равне површине другог намјештаја који се налази у простору, полице, комоде, столице, клупе...
- Пребрисати контактне површине у радној зони са којима запосленици и клијенти долазе у контакт: квака, прекидачи за свјетло, славина, дозатори антисептика
- Пребрисати подне површине на крају, чинећи то тако да се брисање врши поштујући правило осмице и крећући се од најудаљенијег дијела просторије ка вратима, излазу из просторије

Завршно чишћење и дезинфекција, након завршеног радног времена

- Уклонити отпад из просторије

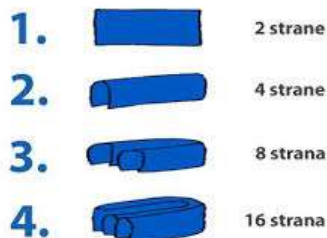
- Почети са пребрисавањем површина по принципу одозго према доле
- Стропови (ако су периви) - у смјеру пада свјетлости
- Зидови (ако су периви) - одозго према доле
- Инвентар и усправне површине
- Водоравне површине изнад нивоа пода
- Под
- Контактне површине и дијелове инвентара који су додиривани у току чишћења – славине, кваке, прекидачи...
- Мање површине детаљно пребрисати са свих страна
- Веће површине брисати паралелним линијама у облику броја 8 уз преклапање влажних рубова за 15 - 20% (слика 1)

Слика 1.

- Избјегавати кружне и цик - цак кретње
- Мобилне површине одмаћи од вертикалних плоха како би сви рубови били доступни
- Површине које су фиксиране уз зид или другу усправну површину или плочу, брисати у смјеру слободног руба
- Приликом промјене површине пресложити крпу тако да се осигура да је свака површина пребрисана чистом страном брисача/крпе (слика 2).

Слика 2.

- Чишћење подова у радном просотру се врши на крају чишћења тог простора
- Препоручљива метода је влажно пребрисавање крпом (мопом) посебно намијењеном за тај простор коју препознајемо по боји нпр. плава крпа, коју ћете намочити у радну отопину средства за чишћење и/или дезинфекцију
- Крпа (моп) треба бити довољно влажна да би се осигурало довољно вријеме сушења, тј. контактено вријеме дјеловања дезинфекционог средства
- Минимални волумен (фактор влаге) потребан за успјешно чишћење и дезинфекцију је око 10 ml/m²
- Брисање се почиње од најудаљеније тачке простора и наставља према излазу
- Прво се пребришу углови просторије и тешко доступна мјеста
- Мобилне дијелове инвентара треба током поступка помицати, тако да се пребрише цијела површина
- Ако постоје јаче онечишћена подручја, њих се пребрисава задње
- Ако је површина на неким дијеловима влажна, пребрисава се од сухих према влажним зонама
- Лаганим покретима моп треба ротирати у облику броја 8, тако да се крупнија нечистоћа скупља испред њега (слика 1)
- Сакупљену нечистоћу треба покупити лопатицом
- За осигурање хигијенске чистоће треба пребрисати читаву површину пода
- За брисање подова у радном простору можете користити методу двије канте:

- У току пребрисавања површине моп се испере у чистој води у једној канти, циједи, намаче у отопини средства у другој канти, те поново циједи
- Отопина и моп се мијењају при промјени просторије или минимално када се видно онечисти
- Неопходно је поштовати редослијед чишћења просторија ради спречавање укрштене контаминације између простора различите намјене и категорије ризика

Чишћење површина у санитарном чвору

- Пустити воду у wc шкољку, тако да се исперу заостаји излучевина
- Нанијети средство за санитарије (Доместос, Санитар, Варикину...) на рубове шкољке, умиваоника и каде
- Детаљно пребрисати контактне површине са свих страна
- За сваку нову површину употријебити чисту страну крпе/брисача (слика 2)
- wc даска, поклопац и вањска површина шкољке требају се пребрисати крпом након других површина, а унутрашња површина шкољке се чисти примјеном четке
- Чишћење подова у санитарном чвору се врши на крају чишћења тог простора
- Препоручљива метода је влажно пребрисавање крпом (мопом) посебно намијењеном за тај простор коју препознајемо по боји нпр. црвена крпа, коју ћете намочити у радну отопину средства за чишћење и/или дезинфекцију.
- Крпа (моп) треба бити довољно влажна да би се осигурало довољно вријеме сушења, тј. контактано вријеме дјеловања дезинфекционог средства.
- Минимални волумен (фактор влаге) потребан за успјешно чишћење и дезинфекцију је око 10 ml/m²
- Брисање се почиње од најудаљеније тачке простора и наставља према излазу
- Прво се пребришу углови просторије и тешко доступна мјеста
- Мобилне дијелове инвентара треба током поступка помицати, тако да се пребрише цијела површина
- Ако постоје јаче онечишћена подручја, њих се пребрисава задње
- Ако је површина на неким дијеловима влажна, пребрисава се од сухих према влажним зонама
- Лаганим покретима моп треба ротирати у облику број 8, тако да се крупнија нечистоћа скупља испред њега (слика 1)
- сакупљену нечистоћу треба покупити лопатицом
- за осигурање хигијенске чистоће треба пребрисати читаву површину пода.

Мјере личне заштите

Током радног процеса потребно је спријечити излагање радника ризику. У ту сврху неопходно је поштовање примјене средстава личне заштите и провођење заштитних поступака.

Средства личне заштите

- Радна заштитна одјећа (униформа, према потреби прегаче, огртачи, навлаке за обућу)
- Рукавице за домаћинство или једнократне
- Заштитне наочале или заштита за лице када се рукује с концентрисаним средствима
- Маска када се користе дезинфицијенси у праху или у виду аеросола

Заштитни поступци

- Додавати хемијско средство у воду
- Користити хладну текућу воду (< 40° Ц) за разријеђивање хемијских средстава
- Не мијешати различита средства
- Опрати или дезинфиковати руке након скидања рукавица
- Опрати руке након руковања хемикалијама (без обзира на кориштење рукавица)
- С хемијским средствима поступати у складу с ознакама упутства упозорења на декларацији производа
- Поступати према упутама за поступање с отпадом који настаје током пружања услуга у објекту или током боравка у радном простору.
- Проводити надзор радних активности и сигурности поступака, те проводити континуирану едукацију

Припрема дезинфекционе отопине

Овдје ћемо Вам дати примјер **припреме бјелила (Варикине)** коју можемо користити као дезинфекционо средство за радне површине и подове (односно све непорозне површине).

% натриј хипохлорит на амбалажи средство за избјељивање	Količina избјелјивача (натриј хипохлорита) у mL	Количина потребне воде (mL)	Укупни добивени износ 0,1% отопине натријев хипохлорит (mL)
1 %	1000	9000,0	10.000
2%	500	9.500	10.000
3%	333	9.677	10.000
4%	250	9.750	10.000
5%	200	9.800	10.000

- Прије припреме раствора навући заштитну опрему (рукавице, наочале, маске, заштито одијело уколико је потребно)
- Раствор се припрема сваки пут прије употребе, значи свакодневно и више пута
- За дјеловање дезинфекционог средства на микроорганизме неопходно је поштовати контактнo вријеме односно пребрисана површина треба да је влажна најмање 10 минута, тј. најмање 10 минута се мора обезбиједити времена за контакт површине коју дезинфикујемо и дезинфекционог средства, односно у овом случају раствора бјелила/варикине и површине коју дезинфикујемо.
- Добро опрати руке сапуном и водом те осушите папиром за једнократну употребу или крпом за једнократну употребу. Ако нема воде, очистите руке трљањем руку средством на бази алкохола.

Средства за избјељивање варикина и друга средства долазе у различитим концентрацијама и треба на боци погледати у којој концентрацији се налази активно средство нпр. хипохлорна киселина* у препарату који користимо. Средство увијек сипати у хладну воду (<40°C) и не мијешати у припреми једног раствора више различитих средстава. Уколико је површина задрљана и претходно се чисти раствором детерџента и воде, површину треба испрати чистом водом и онда отпочети дезинфекцију.

Када смо обезбиједили све услове почињемо са припремом раствора и можете користити једну од ове двије табеле уколико користите хипохлорну киселину и желите да постигнете 0,1% раствор:

Табела 1а. Рецептūra за постизање 1000 ppm (0,1%) раствора избјељивача

Изворна концентрација избјељивача у производу (процент активне компоненте која се налази на паковању)		Рецептūra за припрему средства за дезинфекцију (колики дио средства за дезинфекцију треба ставити у коју количину воде)		Запремина у стандардној канти од 10 L
%	Дијелови на милион	Udio избјелјивача	Udio vode	
1	10,000	1	9	1000 mL
2	20,000	1	19	500 mL
3	30,000	1	29	333 mL
4	40,000	1	39	250 mL
5	50,000	1	49	200 mL

*Хипохлорна киселина (HOCl) је слаба киселина која настаје када се хлор (Cl) растопи у води и дисоцира на хипохлорит (ClO⁻), што је оксидирајуће дезинфекционо средство у избјељивачу.

% натриј хипохлорит на амбалажи средство за избјељивање	Količina избјелјивача (натриј хипохлорита) у mL	Количина потребне воде (mL)	Укупни добивени износ 0,1% отопи­не натријев хипохлорит (mL)
1 %	1000	9000,0	10.000
2%	500	9.500	10.000
3%	333	9.677	10.000
4%	250	9.750	10.000
5%	200	9.800	10.000

Табела 16. Припрема 0,1% -тне отопи­не натријевог хипохлорит-а из средства за избјељивање (нпр. Варикина)

Извор: Nacionalni inštitut za javno zdravje: www.nijz.s

За осјетљиве површине (металне површине) може се умјесто средства за избјељивање на бази натријевог хипохлорит-а користити дезинфицијенс који садржи 60-70% етанола.

Ревидирано 27.11.2020.